

Vùng kinh tế trọng điểm ĐBSCL - đánh thức tiềm năng phát triển thương mại - Phần 1

4/10/2011

VIETRADE - Vùng Kinh tế trọng điểm vùng đồng bằng sông Cửu Long (Vùng KTTĐ) là vùng phát triển động lực của khu vực đồng bằng sông Cửu Long, gồm 4 trong tổng số 13 tỉnh-thành phố là Cần Thơ, An Giang, Kiên Giang và Cà Mau, với tổng diện tích hơn 16.600 km², dân số khoảng 6,4 triệu người. Cũng như toàn khu vực, Vùng KTTĐ này được thiên nhiên ưu đãi từ khí hậu, cảnh quan đến thổ nhưỡng, làm nên sự nổi tiếng ở Đông Nam Á và thế giới của cả “vùng đất chín rồng.” Nhưng dường như nhờ vị trí địa lý có nhiều ưu ái, 4 địa phương nói trên đã hội tụ những tiềm năng nổi trội của cả miền Tây Nam Bộ.

Tiềm năng

Bốn địa phương đó là “bồ lúa lớn” của vựa lúa to nhất nước. Mặt hàng gạo không những đem lại sự no đủ cho vùng Nam Bộ, là mặt hàng chủ lực cho xuất khẩu, mà còn quyết định đến an ninh lương thực quốc gia.

Với mệnh mệnh biển rộng, sông dài, kênh ngòi chằng chịt, Vùng KTTĐ này là kho thủy hải sản dồi dào, có nhiều đặc sản. An Giang nổi tiếng với cá tra, cá basa.

Tôm là mặt hàng nòng cốt của thủy sản Cà Mau. Vùng biển Cà Mau còn có ngư trường cá mực, điểm đến của các đoàn tàu đánh bắt xa bờ. Phú Quốc có nguồn cá cơm cùng với nghề làm nước mắm cổ truyền làm nên thương hiệu lừng danh của hòn đảo này. Hơn thế nữa, với diện tích tương đương với đảo quốc Singapore, lại nằm sâu trong vịnh, Phú Quốc hoàn toàn có thể trở thành trung tâm thương mại-dịch vụ tầm cỡ khu vực và quốc tế. Cần Thơ “gạo trắng nước trong” từng được mệnh danh là Tây Đô-thủ phủ miền Tây.

Đây cũng là vườn cây trái bát ngát, bốn mùa xum xuê. Rau quả trong vùng có mặt khắp mọi miền đất nước, và cũng được xuất khẩu đi nhiều nơi trên thế giới dưới dạng tươi nguyên, sấy khô, đóng hộp, đông lạnh,... Chợ nổi trên sông Cái Răng khiến người ta ngợp mắt với đủ loại hoa quả. Qua chợ Ninh Kiều, khách mua phải chen chân giữa những bịch cây trái tú ụ, thơm lừng. Dọc đường sông từ thành phố Cà Mau tới rẻo tận cùng đất nước, càng đi chúng ta càng cảm nhận được sự trù phú của dải Đất Mũi.

3 tỉnh An Giang, Kiên Giang, Cà Mau có biên giới đất liền và trên biển với Campuchia, nên từ ngày khai thông các cửa khẩu với nước láng giềng này, xuất nhập khẩu biên mậu trong vùng càng nhộn nhịp.

Vùng KTTĐ này đóng góp tỷ lệ quan trọng đưa cả khu vực ĐBSCL đứng đầu cả nước về xuất khẩu gạo, thủy sản và cung cấp lương thực quanh năm cho nhiều vùng miền trong nước. Với những tiềm năng ấy, Vùng KTTĐ của châu thổ này xứng đáng được xác định là một trong các vùng kinh tế trọng điểm của Việt Nam.

Thành tựu

Trong 5 năm 2001-2005, GDP của Vùng KTTĐ này đạt 10,96%/năm (trong khi cả nước đạt 7,5%), từ năm 2006-2008 là 13,57%/năm (cả nước đạt 7,5%). Năm 2009 các địa phương trong vùng vượt qua được khủng hoảng, giữ ổn định, năm 2010 lấy lại đà tăng trưởng và năm 2011 bắt đầu một chặng đường mới.

Vùng KTTĐ đã biết khai thác những lợi thế để tạo được bước phát triển khá ấn tượng. Bên cạnh các trụ cột là nông nghiệp và nuôi trồng, chế biến thủy sản, các địa phương trong vùng đang tích cực chuyển đổi cơ cấu kinh tế, tăng dần tỷ trọng ngành công nghiệp, dịch vụ. Ngành công nghệ cao, ngành may mặc, da giày mở mang ở nội thành, nội thị cùng với việc ra đời nhiều khu công nghiệp, khu chế xuất đã từng bước hình thành công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong vùng. Những nghệ nhân của các cơ sở sản xuất tiểu thủ công nghiệp đã thổi hồn vào các nguyên liệu sẵn có để thành những mặt hàng được ưa chuộng trong và ngoài nước.

Kim ngạch xuất khẩu của Cần Thơ, An Giang, Kiên Giang và Cà Mau ở mức khá so với nhiều địa phương. Doanh số bán lẻ hàng hóa và doanh thu dịch vụ của vùng luôn dẫn đầu cả khu vực ĐBSCL. Hệ thống phân phối xuyên suốt, mạng lưới bán lẻ trải rộng từ thành thị đến tận miệt vườn hẻo lánh. Phương thức bán hàng văn minh hiện đại với hệ thống siêu thị, trung tâm thương mại lần lượt mọc lên ở nội đô thành phố Cần Thơ và ở các thị xã tỉnh lỵ của 3 tỉnh An Giang, Kiên Giang và Cà Mau.

Mạng lưới chợ giăng đầy, bám sát các khu dân cư, khu kinh tế, làm sầm uất cảnh quan, với đủ các loại hình: chợ đầu mối, chợ chuyên doanh, chợ truyền thống và, các “đặc sản” là chợ biên giới, chợ trong khu kinh tế cửa khẩu, chợ nổi trên sông, chợ cá trên biển. Hội chợ Nông nghiệp Quốc tế Cần Thơ thường niên đã có thương hiệu, trở thành nơi hội ngộ những sáng tạo, khơi dậy tiềm năng không chỉ riêng của vùng mà cả khu vực ĐBSCL.

Hạn chế

Vùng KTTĐ nói riêng và cả khu vực tuy có tiếng là vùng phì nhiêu nhưng chưa được đánh thức để phát triển tương xứng. Các doanh nghiệp trong vùng chủ yếu thuộc diện vừa và nhỏ, lại chưa có sự liên kết chặt chẽ từ sản xuất đến tiêu thụ hàng hóa, nhất là xuất khẩu qua nhiều đầu mối, tầng nấc trung gian. Điều này phản ánh qua các hoạt động thương mại, dịch vụ.

Do mật độ dân số khá cao, nên kim ngạch xuất khẩu trực tiếp bình quân đầu người của Vùng KTTĐ chưa bằng mức bình quân của cả nước. Sức mua và sử dụng dịch vụ tính theo đầu người chưa khả quan.

Các chợ chỉ có quy mô trung bình, bán kính nhỏ, dân số được phục vụ còn khiêm tốn. Nhiều chợ còn lều quán tạm bợ. Số siêu thị và trung tâm thương mại chỉ cao hơn Tây Nguyên và trung du miền núi phía Bắc. Việc xây dựng và bảo vệ thương hiệu còn nhiều việc phải làm. Việc quản lý thị trường nội vùng còn phức tạp, nhất là khu vực giáp biên.

Trong những rào cản thương mại mà xuất khẩu của Việt Nam phải đối mặt, thì vùng này “chịu trận” nhiều nhất, vì phần lớn sản phẩm xuất khẩu chủ lực của Việt Nam như thủy sản, nông sản,... lại có xuất xứ từ vùng này, và đó là những mặt hàng luôn bị các nhà nhập khẩu áp dụng các biện pháp hàng rào kỹ thuật nghiêm ngặt. *(Còn nữa)*

- Nguyễn Thành Biên

Nguyên Thứ trưởng Bộ Công Thương -

